

Hladni rat (Zimna vojna), redatelj Pawel Pawlikowski, Poljska 2018.g.

Glavni likovi: Zula, Wiktor, Glazba

Sažetak: Istok i zapad - "crno bijeli svijet, crnobijeli televizori, moja bijela djevojka..." *
crnobijeli film

(*Poljaci obožavaju Prljavce)

Već izbor crne i bijele neboje, kao osnovnog instrumenta u naglašavanju kontrasta među hladnoratovskim blokovima, ali i među ljubavnicima, daje naslutiti kako će se film odvijati.

Kadar je najčešće formatiran tako da je bijela djevojka na crnoj pozadini i crni mladić, uglavnom, na svijetloj. Suprotnosti u kadrovima, slijede ideju suprotnosti istočnog svijeta, u kojem se živi i zapadnog, u kojem se priželjkuje živjeti.

Dosljedno tomu, suprotni su i karakteri ćudljive, temperamentne Zule i samozatajnog wiktora.

Glazba je treći, ali ne zato manje važan "lik", koji omekšava bridove rečenih suprotnosti.

Socijalizmu (ili komunizmu) je potreban instrument, koji će izbrisati granice slojeva društva. Glazba je, prestajući biti privilegij elite, u isto vrijeme snažan kohezijski faktor raznolikih društvenih slojeva, ali i između Zule i Wiktora.

Kako bi se inače na istom mjestu našli toliko suprotni likovi? Educirani, ambiciozni profesor, zadužen za izbor nadarenih članova budućeg folklornog ansambla i neuka, lijepa djevojka, koja unatoč mladosti, već ima "prošlost".

Suprotnosti se privlače, cliché, ali ovdje nije dosadan. I nije jedini. Pastoralni, krupni kadrovi bezbrižne ljubavi na pašnjaku, samo što ne zamirišu. Na nevolju na pomolu.

Istina, nije jasno, zašto Wiktor misli da će na zapadu biti sretniji.

Trava je uvijek zelenija u tuđem dvorištu? Ali Wiktor još ne zna da je to pričin, a ne znamo ni mi, jer ovo je crno bijeli film i zakinuti smo za nijanse.

Za razliku od Wiktora, čini se da Zula intuitivno zna, da Paris, nije nužno i njena "obećana zemlja". "Tko ću ja biti tamo?" pitanje je, koje sigurno nitko od stotina tisuća emigranata ne postavlja, kad krene za boljim životom.

Ali naša lucidna Zula, buntovna kao i uvijek, pita. I zna da je odgovor neće zadovoljiti. Izabire ostati s glazbom, kojoj je dopustila pripitomiti ju i orkestrom, u kojem je pronašla obitelj.

Za to vrijeme, glazbi ide sasvim dobro. Kristalni glasovi zvone u dvoranama s kristalnim ogledalima, koja Pawlikowski mudro koristi u kadriranju.

Glazba pronosi zajedništvo, obilje ritma, raskoš folklornih oprava, veselje, koje se prelijeva i na nas, zahvalnu i ushićenu publiku. Eksplozija pokreta i vatromet nota, u crno-bijelom filmu.

Svjetovi su u hladnom ratu, Zula i Wiktor u ratu sa samim sobom i međusobno, ali od početka do kraja, glazba ih sve drži na okupu.

Evoluira od folklorne, preko himnične, do jazzy obrade, prilagođavajući se, opstajući.

Bilo da je folklorno-razularena, sofisticirano-melankolična ili čak "kopile" jedne destruktivne, ljubavno-glazbene urote, glazba je perfektno odradila svoj posao. Zasjenila je sve manjkavosti filma i učinala ga užitkom za slušanje širom otvorenih očiju.

Paralelno s evoluiranjem glazbe, evoluiraju i likovi. Ali dok promjene u glazbi slijede promjene u društvu i tu je sve jasno, ne znamo zašto je Zulu naprasno napustila lucidnost i zašto je posrnula pred zovom kobne ljubavi.

U Parisu pronalazi Wiktora, kojemu zamjera da se iz snažne figure, koja joj je imponirala, prometnuo u nezadovoljnog, prilagodljivog melankolika.

Ali samo nesretni umjetnici mogu stvarati vrhunska djela? Opet cliché, možda...ali dok Zula pjeva jazzy obradu Dwa serduszka, czeteri oczi, zbilja nevažno

Da nisam velikodušna u svojoj "54+"dobi, osim spomenutih nedosljednosti, mogle bi mi se zamjeriti i zjapeće kronološke rupe. Ali redatelj, koji nas uspije nasmijati, na putu u smrt glavnih protagonista, sve je oprošteno.

I više se, nego iskupio, scenom iscjeliteljske tranzicije "na drugu stranu gdje će im biti bolje" pomoću opijata, koje praktična žena uoči smrti, pravedno raspoređuje prema težini sudionika.

